

Національна академія медичних наук України
ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей
та підлітків НАМН України»
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗІОЛОГІЇ, ПАТОЛОГІЇ
ТА ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА ПІДЛІТКІВ.
СЬОГОДЕННЯ ТА МАЙБУТНЄ
ПІДЛІТКОВОЇ МЕДИЦИНИ»

Харків, 15-16 листопада 2018 року

Харків 2018

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.Н. КАРАЗІНА

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗІОЛОГІЇ,
ПАТОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ
ТА ПІДЛІТКІВ.
СЬОГОДЕННЯ ТА МАЙБУТНЄ
ПІДЛІТКОВОЇ МЕДИЦИНИ**

Матеріали
науково-практичної конференції
з міжнародною участю

(м. Харків, 15-16 листопада 2018 року)

Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків. Сьогодення та майбутнє підліткової медицини. – Харків, 2018. – 131 с.

В збірнику представлені матеріали конференції, яка присвячена проблемам медичного забезпечення підлітків на етапі реформування медичної галузі, в тому числі шкільної медицини. Розглянуті питання міжсекторальної взаємодії між закладами охорони здоров'я та освіти, яка направлена на комплексну та багаторівневу первинну та вторинну профілактику хронічної патології у підлітків. Наукові дані призначені для шкільних лікарів, лікарів-педіатрів, лікарів загальної практики/сімейної медицини та гігієни дітей і підлітків, санологів, педагогів, психологів.

Відповідальний редактор   доктор медичних наук, професор
Г.М. Даниленко

Редакційна колегія: О.А. Будрейко,
   Л.Ф. Богмат,
   І.С. Лебець,
   Н.С. Шевченко,
   В.О. Диннік,
   С.О. Левенець,
   Т.В. Пересипкіна,
   Т.В. Меркулова,
   Е.А. Михайлова
   М.Л. Водолажський

ЗМІСТ

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ВКЛАДА НАСЛЕДСТВЕННОСТИ В ФОРМИРОВАНИЕ ДЕПРЕССИВНЫХ РАССТРОЙСТВ У ДЕТЕЙ	
Багацкая Н.В.	7
ГЕНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ ІЗ ТРИВОЖНИМИ РОЗЛАДАМИ	
Багацька Н.В., Глотка Л.І., Сухов В.А.	10
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ У ПІДЛІТКІВ З ВЕГЕТАТИВНОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ ТА ПЕРВИННОЮ ЛАБІЛЬНОЮ АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ	
Бекетова Г.В., Солдатов О.В., Соколенко І.М.	12
ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОЛОГІЧНИХ СТАНІВ ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ ІЗ ГИПОМЕНСТРУАЛЬНИМ СИНДРОМОМ ІЗ РІЗНИМИ ВІДДАЛЕНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ЇХ ГІНЕКОЛОГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ	
Беляева О.Е.	14
ГЕННО-ИНЖЕНЕРНАЯ БИОЛОГИЧЕСКАЯ ТЕРАПИЯ ЮВЕНИЛЬНОГО ИДИОПАТИЧЕСКОГО АРТРИТА	
Бессонова И.Н., Серашова И.С.	17
ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ НАИБОЛЕЕ РАСПРОСТРАНЕННЫХ НЕИНФЕКЦИОННЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У ДЕТЕЙ РАЗНОГО ВОЗРАСТА В УКРАИНЕ И МИРЕ	
Боброва О.В.	20
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТАПНОСТІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПІДЛІТКІВ ІЗ ХРОНІЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ	
Богмат Л.Ф., Шевченко Н.С.	23
СТАН СИСТЕМИ ГЕМОСТАЗУ У ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ЮВЕНІЛЬНИЙ ІДІОПАТИЧНИЙ АРТРИТ	
Богмат Л.Ф., Ніконова В.В., Шевченко Н.С., Бессонова І.М.	26
МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИИ У ПОДРОСТКОВ, ГЕМОДИНАМИЧЕСКИЕ И НЕЙРОГУМОРАЛЬНЫЕ ИХ ОСОБЕННОСТИ	
Богмат Л.Ф., Носова Е.М., Шевченко Н.С., Никонова В.В., Бессонова И.Н., Ахназарянц Э.Л.	28
ПЕРСОНИФИЦИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ТЕРАПИИ ЮВЕНИЛЬНОГО ИДИОПАТИЧЕСКОГО АРТРИТА У ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ	
Богмат Л.Ф., Шевченко Н.С., Бессонова И.М., Никонова В.В., Демьяненко М.В., Ахназарянц Э.Л.	31
СТАН ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА КЛІНІЧНИМИ НАПРЯМКАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	
Водолажський М.Л., Сидоренко Т.П., Фоміна Т.В., Кошман Т.В.	33
МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ПРОБЛЕМА: ПАРОКСИЗМАЛЬНЫЕ СОСТОЯНИЯ У ПОДРОСТКОВ С НЕКОТОРЫМИ ГИНЕКОЛОГИЧЕСКИМИ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ	
Гавенко А.А.	35
РУХОВА АКТИВНІСТЬ ПІДЛІТКІВ У АСОЦІАЦІЇ З МАСОЮ ТІЛА	
Гозак С.В., Станкевич Т.В., Єлізарова О.Т., Парац А.М., Дерев'ягіна А.В.	36
СЕРЦЕВО-СУДИННІ ЗМІНИ У ДІТЕЙ З ЮВЕНІЛЬНИМ ІДІОПАТИЧНИМ АРТРИТОМ НА ТЛІ СУЧАСНОГО ЛІКУВАННЯ	
Дем'яненко М.В.	38

«Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків»

ОСОБЕННОСТИ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ МЕЖДУ ОПИОИДНЫМИ ПЕПТИДАМИ И МОНОАМИНАМИ У ЗДОРОВЫХ ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ	
Еременко Р.Ф., Ковалева В.И., Литвинова О.Н., Паламарчук О.А.	40
ПРОФИЛАКТИКА ПАТОЛОГИЙ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ СРЕДИ СПОРТИВНЫХ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Жадан Ю.Г., Ковтун Е.В.	42
МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ТУБЕРКУЛЬОЗУ В УКРАЇНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ	
Живило Л. М.	44
СОНОЕЛАСТОГРАФІЧНА ОЦІНКА ПЕЧІНКИ У ДІТЕЙ З НЕАЛКОГОЛЬНОЮ ЖИРОВОЮ ХВОРОБОЮ ПЕЧІНКИ	
Завгородня Н.Ю., Коненко І.С., Лук'яненко О.Ю., Міхійенко О.П.	47
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ШКОЛЯРІВ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	
Заїкіна Г.Л.	49
ЗНАЧЕННЯ КЛІНІК, ДРУЖНИХ ДО МОЛОДІ, У НАДАННІ МЕДИКО-ПСИХОЛОГО-СОЦІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ПОСЛУГ	
Калиниченко Д.О.	52
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАТУС ДІТЕЙ ЯК КРИТЕРІЙ ШКІЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ	
Калиниченко І. О.	55
УРОВЕНЬ ВИТАМИНА Е У ДЕВОЧЕК-ПОДРОСТКОВ С ОЛИГОМЕНОРЕЕЙ И ВТОРИЧНОЙ АМЕНОРЕЕЙ НА ФОНЕ ГИПОПЛАЗИИ МАТКИ В ПРОЦЕССЕ ЛЕЧЕНИЯ	
Кашкалда Д.А., Левенец С.А.	58
СОСТОЯНИЕ АНТИОКСИДАНТНОЙ СИСТЕМЫ У МАЛЬЧИКОВ-ПОДРОСТКОВ ПРИ ГИПОАНДРОГЕНИИ	
Кашкалда Д.А., Косовцова А.В., Будрейко Е.А., Сухова Л.Л., Турчина С.И.	60
СТАВЛЕННЯ ДО ХВОРОБИ ПІДЛІТКІВ ІЗ ХРОНІЧНИМИ СОМАТИЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ, ЩО СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ БОЛЬОВИМ СИНДРОМОМ	
Кирилова О.О., Кирилова Є.І.	62
ОСОБЛИВОСТІ НАВИЧОК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ТА ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ НА ЕТАПІ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	
Клигіна І.А.	65
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В РОДИНІ	
Клигіна І.А.	67
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ ПСИХІЧНИХ І ПСИХО-ЕМОЦІЙНИХ РОЗЛАДІВ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ У ВИГЛЯДІ ФІЗІОТЕРАПЕВТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ НА ФОНІ ПРИЙОМУ ПРЕПАРАТУ «ГАМАЛАТЕ В6»	
Кувічка І.Б.	68
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Латіна Г.О.	70
ПРИНЦИПИ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗОНИ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	

«Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків»

Лебець І.С., Толмачова С.Р., Ніконова В.В., Матковська Т.М., Кукуруза Г.В., Цирюлик С.М., Костенко Т.П., Диннік В.О., Кашкалда Д.А., Майоров О.Ю.	73
ПРОГНОСТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЦЕСІВ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ РЕСУРС ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Макаров С.Ю.	76
КЛИНИКО-СОЦІАЛЬНИЙ ПРОГНОЗ ТРЕВОЖНО-ФОБИЧЕСКОГО РАССТРОЙСТВО У ПОДРОСТКОВ Матковская Т.Н.	79
ЛОНГІТУДІНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ СХОДУ УКРАЇНИ Межибецька І.В.	81
ГОЛОВНИЙ БІЛЬ НАПРУЖЕННЯ У ДІТЕЙ З НЕВРОТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ Мітельов Д.А.	83
ПСИХИЧЕСКАЯ КОМОРБИДНОСТЬ С ТРЕВОЖНЫМИ РАССТРОЙСТВАМИ У ДЕТЕЙ Михайлова Э.А.	85
ДЕПРЕССИЯ И НАРУШЕНИЯ ПИЩЕВОГО ПОВЕДЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ Михайлова Э.А., Матковская Т.Н., Кудь В.С., Луговая Е.А.	87
ОСОБЛИВОСТІ СТАНУ ХРОМОСОМНОГО АПАРАТУ У ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ ІЗ ВТОРИННОЮ АМЕННОРЕЄЮ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СПАДКОВОЇ ОБТЯЖЕНОСТІ Нефідова В.Є., Деменкова І.Г.	89
СУЧАСНІ НАПРЯМКИ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ПІДЛІТКАМ УКРАЇНИ Пархоменко Л.К., Страшок Л.А., Завеля Е.М., Ісакова М.Ю., Єщенко А.В.	91
ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОПОМОГИ СТУДЕНТАМ ПЕРШОГО КУРСУ З ПЕРВИННОЮ АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ У ВНЗ Пацера М.В., Іванько О.Г., Товма А.В.	94
НАУКОВИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ Пересипкіна Т.В., Пересипкіна А.М.	96
ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИБІР УЧНЯМИ ТА ЇХ БАТЬКАМИ ШКІЛЬНОЇ ФОРМИ Платонова А.Г., Яцковська Н.Я., Шкарбан К.С., Саєнко Г.М.	98
ВПЛИВ МОТИВАЦІЇ ТА ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ РАДІОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В ТЕХНІКУМІ Подаленко О.В., Толстоплюот О.В.	100
ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОВСЮДЖЕНОСТІ ЧИННИКІВ РИЗИКУ ХНІЗ У ПІДЛІТКІВ Полька Н.С., Бердник О.В., Добрянська О.В., Рудницька О.П.	102
ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ Пономарьова Л.І., Загороднева О.В.	105
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ВЕГЕТАТИВНИХ РЕГУЛЯТОРНИХ СИСТЕМ ПІДЛІТКІВ З ЗОРОВИМИ ДИСФУНКЦІЯМИ Редька І.В.	108
ОСОБЕННОСТИ МУКОВИСЦИДОЗА В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ	

Сенаторова А.С., Тельнова Л.Г., Черненко Л.Н., Долгарева С.Б.	111
ГІГІЄНИЧНА ОЦІНКА ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕЖИМУ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, РІВНЯ НАВЧАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА СТАНУ ЗДОРОВ'Я СУЧАСНИХ УЧНІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ РІЗНОГО ПРОФІЛЮ	
Сергета І.В., Мостова О.П., Тимощук О.В., Лукіна Н.Ю.	113
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ І ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ШКІЛЬНОЇ ГІГІЄНИ І ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД І МІЖСЕКТОРАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ	
Сергета І.В., Теклюк Р.В., Макаров С.Ю., Тимощук О.В., Панчук О.Ю., Стоян Н.В., Дреженкова І.Л., Лукина Н.Ю., Макарова О.І.	116
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ	
Теклюк Р.В., Сергета І.В., Серебреннікова О.А.	118
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЗОНИ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	
Турчина С.І., Пересипкіна Т.В.	121
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ХАРЧУВАННЯ ШКОЛЯРІВ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ	
Чайченко Т.В., Гончарь М.О., Чумаченко Т.О., Кліменко В.А., Рибка О.С., Бужинська Н.Р., Харькова М.О., Петренко Е.К., Старік Д.С.	123
ВУГЛЕВОДИ ЯК ОСНОВНИЙ ДІЄТИЧНИЙ ФАКТОР ОЖИРІННЯ У ДІТЕЙ	
Шкуратов А.В.	126
ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВЬЕЗБЕРЕГАЮЩЕГО ПОВЕДЕНИЯ УЧАЩИХСЯ	
Шмалей С.В.	128
EVALUATION OF STRESS-PROVIDING SYSTEMS IN ADOLESCENTS WITH CARDIAC PATHOLOGY	
Samuel Nana Arco Addo, Shtrakh Kateryna Vasyliivna	130

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ І ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ШКІЛЬНОЇ ГІГІЄНИ І ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД І МІЖСЕКТОРАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ

Сергета І.В., Теклюк Р.В., Макаров С.Ю., Тимошук О.В., Панчук О.Ю., Стоян Н.В.,
Дреженкова І.Л., Лукина Н.Ю., Макарова О.І.

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, м. Вінниця,

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ

serheta@ukr.net

Основна мета сучасної шкільної та університетської медицини, а також профілактичної педіатрії, полягає в забезпеченні належних умов формування і зміцнення здоров'я дітей шкільного віку та студентів, розвитку навичок здорового способу життя, досягненні безперервності у здійсненні повсякденної навчально-значущої діяльності з певними цільовими групами для забезпечення їх особистісного становлення і ефективної адаптації до специфічних умов навчального середовища, що дозволяє усунути перешкоди, пов'язані з невідповідністю запитів молоді та профілактичних заходів, які проводяться для подолання проявів стигматизації і дезадаптації, розширити профілактичне поле впливу на організм дівчат і юнаків за рахунок залучення широкого спектра корекційних технологій та здійснити їх міжсекторальну взаємодію, спрямовану на усунення детермінант, що викликають погіршення здоров'я дітей і підлітків.

Метою дослідження було вивчення соціально-психологічних і психофізіологічних аспектів шкільної гігієни і профілактичної педіатрії на основі використання міждисциплінарного підходу і міжсекторальної взаємодії.

Матеріал та методи досліджень. Дослідження, з використанням гігієнічних, психофізіологічних, психолого-педагогічних, епідеміологічних і статистичних методів, а також методів експертних оцінок, проводились на базі ряду середніх і вищих навчальних закладів міст Вінниці та Івано-Франківська.

Результати та обговорення. В ході оцінки особливостей формування здоров'язберігаючих компетенцій сучасних учнів виявлені статистично значущі відмінності між дівчатами та юнаками. Дівчата в більшій мірі цікавляться проблемами формування здоров'я, юнаки досить часто виявляють невизначену позицію щодо цих питань (t -value: -2,809, $p = 0,005$; F -ratio: 1,64, $p = 0,007$). У той же час і серед дівчат (50,4 %), і серед юнаків (57,4 %) переважає інтернальний локус суб'єктивного контролю, який свідчить про схильність досліджуваних брати на себе відповідальність за власне життя та власне здоров'я.

Науково-обґрунтовані психогігієнічні основи здоров'язберігаючих технологій, концептуальними засадами ефективного застосування яких є: режимно-адаптаційний, психофізіологічний, особистісний і інтегративно-функціональний принципи. Водночас провідними прикладними компонентами використання психогігієнічних компонентів у структурі сучасних здоров'язберігаючих технологій слід визнати: режимно-організаційний, психофізіолого-психодіагностичний та психогігієнічний компоненти.

Встановлені інформативні психофізіологічні критерії оцінки ефективності розумової діяльності та адаптаційних можливостей дівчат і юнаків, а також виявлено особливості функціонування механізмів психофізіологічної адаптації їх організму в умовах постійного і передекзаменаційного навчального стресу.

Зрештою, до числа провідних напрямків оптимізації рухової активності дівчат і юнаків віднесені такі напрямки, як здійснення постійного моніторингу та індивідуалізованої комплексної гігієнічної оцінки звичної рухової активності, а також урахування гігієнічних нормативів рухової активності і обов'язкове досягнення їх значень в процесі організації навчального процесу.

Висновки. Отже, в ході проведених досліджень з позицій міждисциплінарного підходу вивчені соціально-психологічні і психофізіологічні аспекти шкільної та університетської гігієни, а також профілактичної педіатрії, встановлені особливості формування здоров'язберігаючих компетенцій сучасних учнів а також психогігієнічні основи використання здоров'язберігаючих технологій в навчальних закладах, визначені психофізіологічні критерії оцінки ефективності розумової діяльності та адаптаційних можливостей учнів і студентів, встановлені шляхи оптимізації рухової діяльності сучасної молоді.